

Териториално статистическо бюро - Североизток
Отдел „Статистически изследвания - Варна“

**ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И
НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2023 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи в област Варна са водени 572 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2022 г. броят им се увеличава с 8, или с 1.4%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 83.6%;
- малолетни (8 - 13 години) - 16.4%;
- момчета - 457 (79.9%);
- момичета - 115 (20.1%);
- учащи - 441 лица (77.1%);
- в криминогенна среда живеят 265 малолетни и непълнолетни (46.3%).

Броят на **заведените на отчет² в ДПС в област Варна през 2023 г.** е 174, или 30.4% от всички, водени на отчет, като 83.3% от тях са непълнолетни.

През 2023 г. **снети от отчет в ДПС** са 194 малолетни и непълнолетни, или 33.9% от водените на отчет през годината:

- поради поправяне на поведението - 108 лица (55.7%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 75 лица (38.6%);
- на други основания - 11 лица (5.7%).

Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви в област Варна през 2023 г. през ДПС са преминали 269 деца. От тях момчетата са 189, или 70.3%, а момичетата - 80 (29.7%).

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

² Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Противообществени прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните лица в област Варна през 2023 година

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 73 (27.1%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 47 (17.5%);
- прояви на насилие и агресия - 36 (13.4%);
- тормоз - 16 (5.9%);
- употреба на психоактивни вещества - 13 (4.8%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 6 (2.2%).

Извършени престъпления

През 2023 г. **малолетните и непълнолетните, преминали през ДПС за извършени престъпления в област Варна**, са 213.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 75 лица, или 35.2% от всички, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 40.0% (30 лица) и на кражби от домовете - 25.3% (19 лица).

През 2023 г. в ДПС в област Варна са регистрирани 92 пострадали от престъпления на възраст 8 - 17 години, от които 54 (58.7%) са момчета и 38 (41.3%) - момичета. Малолетните пострадали лица са 32.6%, а непълнолетните - 67.4%.

Сред жертвите на престъпления най-много са малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 37 лица (40.2%). Следват пострадалите от нанесени телесни повреди - 32 лица (34.8%), от грабежи - 5 лица (5.4%) и от блудство - 4 лица (4.3%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2023 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Варна **са образували** 201 възпитателни дела, от които 195 (97.0%) са по предложения на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 188, като от тях в срок до един месец са решени

Противообществени прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните лица в област Варна през 2023 година

---

146 дела, или 77.7%. **Прекратени** са 18, или 9.0% от образуваните възпитателни дела. В края на 2023 г. **са останали несвършени** 8 дела.

През отчетната година местните комисии са наложили 272 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 212 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 215 общественоопасни деяния³.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 91 мерки (33.5%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 83 възпитателни мерки (30.5%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 45 мерки (16.5%).

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2023 г. са следните:

- малолетни са 46 лица (21.7%), а непълнолетни - 166 (78.3%);
- момчетата са 165 (77.8%), а момичетата - 47 (22.2%).

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 162 (75.3%), следвани от противообществените прояви - 44 (20.5%) и административните нарушения - 9 (4.2%).

---

³ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Противообществени прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните лица в област Варна през 2023 година

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

Противообществени прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните лица в област Варна през 2023 година

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват всички малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживеене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ - <http://www.nsi.bg>, раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).